

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	هنر موسیقی.....
۱۹	نکاتی برای مربیان.....
۲۳	پیشگامان موسیقی کودک.....
۲۷	بازی ها.....
۳۱	آشنایی با سازهای ارف.....
۳۷	آموزش بلز.....
۴۹	تئوری موسیقی کودک.....
۵۹	فلوت ریکورد.....
۱۲۳	منابع.....

پیشگفتار

بسیار خوشنود هستم که پس از سال‌ها تلاش و تدریس در حوزه‌ی موسیقی کودک سرانجام به آنچه که در این سال‌ها در ذهن خود پرورانده بودم و نقش و خیالی که در سر داشتم جامه‌ی عمل پوشانیدم و اکنون شما خواننده‌ی گرامی در این کتاب ثمره‌ی آن را می‌بینید. در همه‌ی سالیان تدریس، دغدغه و هدف من آموزش صحیح، پایه‌ای و در عین حال سهل و آسان بوده است. در بخش موسیقی کودک تاکنون کتاب‌هایی هرچند پراکنده ولی بعضاً قابل قبول چاپ شده است ولیکن با تمام احترامی که برای پدیدآورندگان، مؤلفان و مترجمانی که در این حیطه کوشیده‌اند، قائل هستم، باید صریحاً بگویم که در هیچ‌یک از کتاب‌های چاپ‌شده نکته‌ها و مواردی که در این کتاب یکجا تهیه و گردآوری شده وجود ندارد. به طور مثال می‌توان به جرأت گفت که در هیچ‌یک از آنها به تئوری موسیقی توجهی نشده است. همچنین در مورد تاریخچه‌ی پیشگامان موسیقی کودک. البته باید به این نکته اذعان کرد که مباحث تئوری موسیقی در این کتاب کامل نبوده و تا حدی به آن پرداخته شده که نیاز کودکان را به دانش موسیقی و بالطبع درک و اجرای درست آن برطرف کند. این کتاب، هرچند خالی از نقص و اشتباه نیست ولی تلاش بزرگی است جهت پی‌ریزی و بنیان شالوده‌ای استوار برای آیندگان و علاقمندان و دوستداران امر تألیف در بخش آموزش. یکی از ویژگی‌های برجسته این کتاب که فقدان آن در کتاب‌های آموزشی احساس می‌شود آهنگ‌هایی مناسب و مرتبط با هر درس و تمرین داده شده است.

با توجه به این موضوع احساس کردم پس از هر درس یک قطعه‌ی آهنگین و شناخته‌شده، از موسیقی محلی ایرانی گرفته تا موسیقی ملل و اقوام مختلف و حتی موسیقی کلاسیک غربی ضمیمه‌ی درس مربوطه کنم. این مسأله باعث می‌شود تا هنرجویان با علاقه و رغبت بیشتری به تمرین دروس خود پرداخته و توأمآ آنان را با فرهنگ و هنر موسیقی سرزمین خود و دیگر اقوام ملل آشنا سازد.

گفتن این نکته ضروری است که کتاب حاضر به شکل خودآموز تألیف نشده و آموزش آن به کودکان، نیازمند به مربیان کارآموده و باتجربه و در عین حال تحصیل‌کرده در رشته‌ی موسیقی است. در خاتمه امیدوارم این کتاب برای کودکان سرزمینم سودمند افتد و آنان را به گام‌های بزرگتر در موسیقی رهنمون سازد. سهم خود را در پیشبرد اهداف این کتاب، ناچیز و سهم مربیان و آموزش‌دهندگان این کتاب را بزرگ و ارزشمند می‌دانم.^(۱)

هنر موسیقی

کودکان با انجام فعالیت‌های هنری خود جهان و خالق جهان را بهتر می‌شناسند. هنرمند لحظه به لحظه به دنبال حقیقت است و سعی دارد از بودن فعلی عبور کند تا به شدن آرمانی خویش برسد و کمال یابد. هنرمند متعهد امروز باور دارد که تربیت انسان فردا را عهده‌دار است. هنر باعث می‌شود که هنرمند پیوسته در کار آفرینش زیبایی‌ها و نمایاندن آنها به مردم باشد. هدف از تربیت صحیح در آموزش موسیقی بالا بردن دقت گوش و آشنا شدن صحیح با پدیده‌ی صدا و ریتم است.

سازمان یونیسف از سال‌ها پیش آموزش موسیقی را به عنوان یکی از ارکان مهم و ضروری آموزش در کلیه‌ی مدارس دنیا مقرر کرده است. ضرورت آموزش موسیقی به این دلیل است که می‌تواند نقش مهمی در تعاملات اجتماعی و فرافکنی احساسات کودک ایجاد کند تا جایی که در همه‌ی جهان از موسیقی برای تعدیل انرژی و تقویت مهارت‌های حسی و حرکتی کودک استفاده شود. کودکان و نوجوانان با انجام فعالیت‌های هنری خود جهان و خالق جهان را بهتر می‌شناسند، حس زیبایی‌شناسی خود را توسعه می‌دهند، حواس پنجگانه، تفکر، تخیل و هوش آنها نیز تقویت شده است و استعدادهای درونی و خلاقیتشان شکوفا می‌شود. در فرایند تولید هنری، احساس، عواطف و اندیشه توأم می‌شود و حاصل همراهی آنها با ابزار و مواد مورد نیاز محصول هنری است که فرد خلق می‌کند.

به جرأت می‌توان گفت که همه کودکان فعالیت‌های هنری را دوست دارند. آنها در این گونه فعالیت‌ها و هنگام انجام دادن کارهای عملی نظیر طراحی، ساختن و نواختن، شکست و پیروزی را تجربه می‌کنند و به این ترتیب زمینه‌ای برای بروز خلاقیت و احساسات آنها فراهم می‌شود.

کودکان از آنجا که به فطرت الهی خود نزدیک‌تر هستند، صفاتی نظیر گرایش به آرامش، پاکی و حتی زیباتر کردن محیط و علاقمندی به نیکی‌ها در آنها مشهود است، به همین خاطر دارای ذهن خلاق‌تری هستند و در خلق چیزهای زیباتر و جذاب‌تر حضور ذهن فعال‌تری دارند. آنها قادرند با شنیدن قصه‌ها و حتی گوش دادن به یک قطعه‌ی موسیقی به راحتی عواطف خود را بیان کنند و در دنیای خیال خود پرواز کنند. کودکان در آواز خواندن شادی و خوشی را در می‌یابند و آن را به عنوان قسمتی از زندگی روزمره می‌پذیرند، خصوصاً وقتی که معلم آواز می‌خواند یا آهنگی را هنگام بیرون رفتن بچه‌ها در پایان کلاس می‌خواند. زمانی که کودک در بازی‌های موسیقایی شرکت می‌کند به راحتی عناصر موسیقی را درک می‌کند، پس فعالیت‌های هنری در هر

نکاتی برای مربیان

آموزش موسیقی به کودکان از دیر باز مورد مطالعه قرار گرفته و نظریه‌های مختلفی در خصوص آموزش به صورت جدی و در شکل انواع بازی‌ها داده شده است.

آموزش موسیقی به کودک، شامل یک برنامه‌ی آموزشی است که در آن موسیقی، آواز، سخنرانی و بازی‌های متحرک بستی، یا شیوه‌ای مفرح و سرگرم‌کننده به کودک ارائه می‌شود. تدریس موسیقی به کودکان، یکی از مهم‌ترین شاخه‌های آموزش موسیقی می‌باشد. در این زمینه کلاس‌هایی برای گروه‌های سنی مختلف وجود دارد که آغاز آن از ۳ ماهگی (تربیت شنوایی نوزاد مد نظر است) است. تجربه نشان می‌دهد کودکانی که قبل از ۷ سالگی با موسیقی آشنا می‌شوند در امتحانات SAT تا بیش از ۲۰۰ امتیاز بالاتر از سایر دانش‌آموزان نمره کسب کرده و در آینده در محیط کار، چندین برابر موفق‌تر خواهند بود. هم‌چنین کودکانی که پیش از ۷ سالگی آموزش پیانو را آغاز می‌کنند، تمایل بیش‌تری به رعایت بهداشت عمومی (مانند: مسواک زدن دندان‌ها، دوش گرفتن مرتب، و استفاده مداوم از خشبوکننده‌ها) در طول زندگی خود خواهند داشت.

شروع فراگیری موسیقی از سنین پایین، می‌تواند برای تمام افراد منفعت بزرگی به همراه داشته باشد. تجربه نشان می‌دهد امروزه وقتی دانش‌آموزان پا به مقاطع بالاتر در تحصیل موسیقی می‌گذارند، از دانش موسیقایی بالایی برخوردارند. بسیاری از چهره‌های شاخص در موسیقی، با موسیقی بزرگ شده و پرورش یافته‌اند. در نتیجه بهترین سن برای شروع موسیقی، از سنین خردسالی می‌باشد.

آموزش موسیقی به کودکان، توسط موسسه و نهادهای مختلفی از قبیل مدارس موسیقی و آموزشگاه‌های خصوصی که زیر نظر وزارت ارشاد هستند ارائه می‌شوند. کلاس‌ها معمولاً هفته‌ای یک جلسه با مدت زمان ۴۵ دقیقه (برای هنرجویان ارف) به صورت گروهی (۴ الی ۶ نفر) برگزار می‌شود. هنرآموزان شرکت‌کننده در این کلاس‌ها، کارهایی از قبیل خواندن آواز و ترانه، نت خوانی، ریتم خوانی و نواختن ساز و آشنایی با سازهای مختلف موسیقی را تجربه و فرا می‌گیرند.

در این خصوص باید از تجربه‌ی شخصی خودم یادآوری کنم که:

عموماً بچه‌ها در سنین ۴ تا ۵ سالگی آموختن سازهای ارف نظیر: بلز و فلوت را بهتر از سازهای جدی‌تر مانند: ویولن، گیتار، پیانو، سنتور و... فرا می‌گیرند، با این حال هستند کودکانی که توانایی یادگیری سازهای ذکر شده را در همان سنین ۴ تا ۵ سالگی دارا هستند، در این صورت این تخصص و تجربه‌ی مربیان است که می‌تواند والدین را در این امور آگاهی بخشد و توانایی کودکانشان را در فراگیری سازهای اصلی گوشزد کند.

والدین نقش مهمی در ارتقاء بخشیدن و رشد سلیقه‌ی موسیقی کودکان دارند. باید به کودکان آموزش داد که به صداها دقت

پیشگامان موسیقی کودک

زولتان کدای

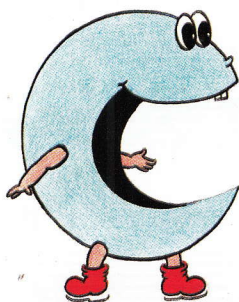
زولتان کدای (Zoltán Kodály): زاده ۱۶ دسامبر ۱۸۸۲ - درگذشته ۶ مارس ۱۹۶۷) آهنگساز، محقق موسیقی و فرهنگ فولکلور، اتنوموزیکولوژیست، زبان‌شناس و فیلسوف مجاری بود.

کدای در دانشگاه و کنسرواتور بوداپست تدریس می‌کرد. موسیقی او که از ملودی‌های فولکوریک مجاری تأثیر گرفته است شامل اپرای هاری یانوش (Hary Janos)، کرال آوازهای مذهبی مجاری (Psalmus Hungaricus)، کنسرتو برای ارکستر، ویولن و کوارتت سازهای زهی و موسیقی مجلسی است. او بیشتر کودکش را در گالاتنا گذراند امروزه: ترناوا در اسلواکی. پدرش رئیس ایستگاه قطار و موسیقیدانی غیر حرفه‌ای بود و با حضور وی، کودای به عنوان یک کودک نواختن ویلن را آموخت. با وجود تحصیلات بسیار کم او در آن زمان در زمینه‌ی موسیقی، در گروه کر کلیسا می‌خواند و قطعاتی نیز برای اجرا می‌نوشت.

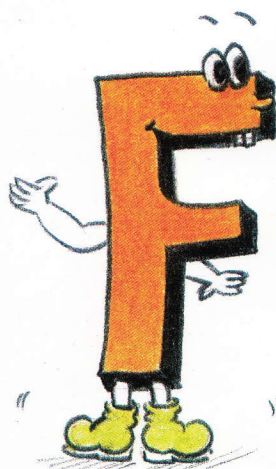
در سال ۱۹۰۰ کودای به منظور تحصیل در رشته‌ی زبان‌های مدرن وارد دانشگاه بوداپست شد و آغاز به آموختن موسیقی در آکادمی فرانتس لیست در همان شهر نمود، جایی که هانس کسلر (Hans Koessler) به وی آهنگسازی را آموخت. کدای یکی از اولین کسانی است که متعهد به مطالعه جدی بر روی داستان‌های فولکلور بوده و به یکی از مهمترین چهره‌های اولیه در زمینه‌ی اتنوموزیکولوژی تبدیل شد. در سال ۱۹۰۵ به منظور جمع‌آوری آهنگ‌های محلی بر روی استوانه‌های فنوگراف (دستگاه قدیمی ضبط صدا)، از روستاهای دورافتاده دیدن کرد.

یک سال بعد رساله‌ای درباره‌ی موسیقی فولکلور مجارستان نوشت به نام ساختار تحلیل شده در موسیقی فولکلور مجار. در این زمان کودای با آهنگساز معاصر خود؛ بلا بارتوک آشنا شد، بارتوک او را تحت حمایت بی‌شائبه‌ی خود قرارداد و وی را با روش‌های جمع‌آوری آوازهای فولکلور آشنا نمود.

این دو آهنگساز تا پایان عمرشان دوست و رقیب موسیقی یکدیگر بودند. پس از دریافت مدرک دکترا در رشته‌های فلسفه و زبان‌شناسی، کودای به پاریس رفت جایی که زیر نظر شارل ویدور (Charles Widor) تحصیل موسیقی را ادامه داد. در آنجا کشفیات جدیدی در زمینه موسیقی به دست آورد و تأثیرات مختلف این شهر شگفت‌انگیز را جذب می‌نمود. وی به خصوص تحت تأثیر شدید موسیقی کلود دبوسی قرار گرفت. در سال ۱۹۰۷ به بوداپست بازگشت و مدرک پروفیسوری

دو دو دو اینجا کلاس ندو
ر ر ر فرسه رسیده به دره
می می می صبح شد بگو سلامی
فا فا فا فاصله فوب نیست اینجا
سُل سُل سُل نباید بپینیم گل
لا لا لا فورشید رسید اون بالا
سی سی سی دوست باش با همکلاسی
یک بار دیگه با هم
دو - ر - می - فا - سُل - لا - سی - دو

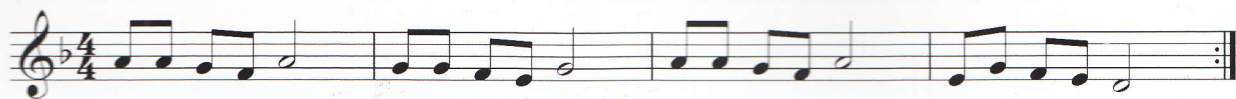

شد عید نوروز

شعر: عباس یمینی شریف

Shiraz-Beethoven.ir

آهنگ: سوده اسدیپور

شد عید نوروز
عید دل افروز
سبز است و زیبا
باغ و بیابان
در فانه با ما
مامان و بابا
شادند و فوشمال
چون نو شده سال (۲)

